

Inati vocabulary

Author: Delia Panden

Edited by Andrew Hsiu (andhsiu@gmail.com)

March 2015

1. Introduction

This Inati vocabulary was written by Delia Panden, a native speaker of Inati who is also fluent in Kinaray-a, Tagalog, and English. The vocabulary was intended for use as an elementary school primer. Her husband, Carlito Panden, is a pastor at the Hamtic Bible Believing Church in Poblacion 4, Hamtic municipality, Antique province, Panay island, Philippines. The handwritten manuscript consists of 13 pages, and was photographed by Andrew Hsiu in September 2013. Transcription is highly inconsistent.

Vocabulary words with example sentences are ordered by the following initial letters.

a b k d e g h i l m n o p r s t w y

Transcription notes:

Panden's âe (or ae) is transcribed as IPA æ here.

Panden's êa (or ea) is transcribed as IPA ε here.

Abbreviations

I. = Inati

K. = Kinaray-a

2. Main text

	Inati	Kinaray-a	Pronunciation
1	adlawen	adlawon	ad-la-wen
2	anaysat	lalake	at-le-was
3	alewas	dali lang	a-nay-sæ
4	agel	kadlaw	a-gel
5	ako	ako	ako
6	ara	diin	a-ra
7	aer-ae-sae	omang-omang	ær-æ-sæ
8	araengkaeb	onto	a-raeng-kaeb
9	awoy	hu-od	a-woy
10	adleaw	adlaw	ad-le-aw
11	angas	pangoyahon	angas

Examples

- (1) I. **Adlawen** ni kitæ lalakaw kæ kalasan
K. **Adlawon** dun kita mapanaw sa lasang

- (2) I. Resgo kaynad ini **alewas**.
K. Raw-ay ria nga **lalake**.
- (3) I. **Anay-sæ** papamo-ot sæ ako.
K. **Anay pa** mamus-on pa ako.
- (4) I. Maruyog eke mag **agel**.
K. Guapa ikaw mag **kadlaw**.
- (5) I. **Ako** lang kay iimaw ki kikiyo.
K. **Ako** lang ang ma emaw ka nimo.
- (6) I. **A-ra** kay nanay mo?
K. **Diin** ang nanay mo?
- (7) I. **Ær-æ-sæ** ini ota kayad ay.
K. **Omang-omang** nga bisya ay.
- (8) I. **Arængkæb** nalang eg arængkæb kay ebo ko.
K. Wara ti **onto** ron si lolo ko.
- (9) I. **A-woy** taga ka tito ged ako.
K. **Hu-od** taga rugya gid ako.
- (10) I. Mainit kay sirak ki **adlæw**.
K. Mainit ang sirak ka **adlaw**.
- (11) I. Maruyog kæ **angas** mo.
K. Maname ang **panguyahom** mo.

	Inati	Kinaray-a	Pronunciation
1	baesae	basa	bæ-sæ
2	baebae	baba	bæ-bæ
3	betis	kahig	be-tis
4	binuhat	babaye	bi-no-hat
5	bolanges	omang	lo-læ-ngés
6	bosag	bosog	bosog
7	bægaen	dughan	bæ-gæn
8	balek	oli	balik
9	beatken	butkon	beat-kén
10	beas	bahul	be-as
11	baye	oway, lola	ba-ye
12	bato	kwarta	bato
13	be-yo-o	bao	bi-yo-o

Examples

- (1) I. Na **bæ-sæ** kay godnit kæ dæt.
K. Na **basa** ang bayo ka oran.
- (2) I. Ma **bæs** kay bæ-bæ ki leon.
K. Ma **bahul** ang **baba** ka leon.
- (3) I. Ma **be-tis** sæ lang?
K. Ma **kahig** kaw lang?
- (4) I. Maruyog iki ini **binuhat**.
K. Gwapa kaw nga **babae**.
- (5) I. **Bo-læ-ngés** kaytad ay.
K. **Omang** gid jaay.
- (6) I. **Bo-sog** ni ikæ?
K. **Bosog** kaw dun?
- (7) I. **Bæ-gæn** ki mama ko bæ.
K. **Dughan** ni tatay ko bahul.
- (8) I. **Balik** ni kitæ ki sapiw.
K. **Oli** dun kita sa balay.
- (9) I. Malabog kay **beat-kæn** ki lotong.
K. Malabog ang **butkun** ko amo.
- (10) I. **Bæs** kay sapiw yamen ki Manila.
K. **Bahul** ang balay namon sa Manila.
- (11) I. Maluya nae kay **baye**.
K. Maluya run kay **lola**.
- (12) I. Rebo kay bato e ibo ko.
K. Dur ang kwarta ni lolo ko.

	Inati	Kinaray-a	Pronunciation
1	kukan	tulad	ku-kon
2	kealeap	gabe-e	kæ-læp
3	kito	kadya	ki-to
4	keynad	kara	kay-nad
5	kalasan	talon	ka-la-san
6	katangay	rogto	ka-ta-ngay
7	karaye	anda	kara-ye

8	kikiyo	kanimo	ki-ki-yo
9	katito	rugya	ka-ti-to
10	kayo	kattoy	kayo
11	katuwan	busong	katu-wan

Examples

- (1) I. **Kukan** ke-tæ lalakaw kæ kalasan.
K. **Tulad** kita mapanaw sa talon.
- (2) I. Mayad ini **kæl-ɛp** ki-ki-yo.
K. Mayad nga **gabe-i** kanimo.
- (3) I. **Kito** gid eke babaik ke sapiw.
K. **Kadya** gid ekaw mo uli sa balay.
- (4) I. **Kaynad** ini ota denæ gid mag ge-o.
K. **Amo** gid nga bisya hinde gid mag halin.
- (5) I. **Babo** kay man-ug kæ **kalasan**.
K. **Duro** ang man-ug sa **talon**.
- (6) I. **Katangay** ako dugok kæ mæs næd.
K. **Rogto** ako maagto sa marayo.
- (7) I. **Kikiyo** ikam dugok.
K. **Kanimo** kami maagto.
- (8) I. **Karaye** kayto sapiw.
K. **Anda** dya nga balay.
- (9) I. **Katito** ekam hihimo ke^o sapew.
K. **Rugya** kami matukod ka balay.
- (10) I. Denæ pag utden kay mga **kayo** ki kasalan.
K. Hinde pag utdom ang kaga **kahoy** sa talon.
- (11) I. Masakit kay **katuwan** ko.
K. Masakit ang **busong** ko.

	Inati	Kinaray-a	Pronunciation
1	daet	oran	da-et
2	dinæ	indi	de-næ
3	dogok	agto, abot	do-gok
4	dayag	hibi	da-yag
5	darwae	darwa	dar-wae
6	doyag	dalagan	do-yag

7	dahonan (daelaem)	saging	da-ho-nan
---	-------------------	--------	-----------

Examples

- (1) I. **Du-yag** eke næd-tæki dæt.
K. **Dalagan** ikaw de-a ron ang oran.
- (2) I. **De-næ** kitæ mag gahud.
K. **Hinde** kita mag gahod.
- (3) I. **Maribo** ki mangayew ki mag **dugok** kito.
K. Duro ang mangayaw mag **abot** kadya.
- (4) I. Nag **dayag** kay nanay ko.
K. Nag **hibi** si nanay ko.
- (5) I. **Dar-wæ** kitæ kay lalakaw.
K. **Darwa** kita ma panaw.
- (6) I. Madasig sæ kaka ko mag **duyog**.
K. Madasig si manong ko mag **dalagang**.
- (7) I. Maribo kae yamin **dahonan** kæamin bukid.
K. Duro ang amon **saging** sa amon bukid.

	Inati	Kinaray-a	Pronunciation
1	etok	halo	etok
2	ekea	ikaw	e-ke
3	ekeam	kamo	e-kem
4	esig	esug	e-sig
5	ekam	kami	e-kam
6	isot	gamay	e-sot
7	ebo	lolo	e-bo
8	ekiyin	dyan	e-ki-yin
9	ekangay	kato	e-ka-ngay
10	eyea	-	-

Examples

- (1) I. Maribo kay **etok** kæ kasalan.
K. Duro ang **halo** sa talon.
- (2) I. **Eke** kay mag saka ki **kayo**.
K. **Ikaw** ang ma saka sa **kahoy**.
- (3) I. **Ekeam** ke paketwæ ki ebo ko.
K. **Kamo** to pangayo kay lolo ko.

- (4) I. Ma **esig** kay ayam ni ebo ko.
K. Ma **esug** ang ayam ni ebo ko.
- (5) I. **Ekam** kay tog iyo ki sapiw.
K. **Kami** ang tag iya ka balay.
- (6) I. **Esot** kay tubas man kito ini to-ig.
K. **Gamay** lang ang tubas namon kadya nga tuig.
- (7) I. Maluya ni kay **ebo** ko.
K. Maluya dun si **lolo** ko.
- (8) I. **Ekiyin** kay nanay mo.
K. **Dyan** di nanay mo.
- (9) I. **Ekadangay** tæ-asæ tuig ikam nag dogok.
K. Dagto bala kang nag ligad tuig nag agto.

	Inati	Kinaray-a	Pronunciation
1	geno	sin-o	ge-no
2	ge-o	halin	ge-o
3	gorang	pongko	go-rang

Examples

- (1) I. **Geno** kay nag pelos ki Dr. Jose Rizal.
K. **Sin-o** ang nag patay kay Dr. Jose Rizal.
- (2) I. **Ge-o** nalang kitæ lakaw næ.
K. **Halin** dulang kita panaw dun.
- (3) I. **Gorang** næ ki bangko. / **Gorang** sæ ki tadlong.
K. **Pongko** ron sa bangko. / **Pongko** ka tadlong.

	Inati (Inaetae)	Kinaray-a	Pronunciation
1	haemaengaen	ka-on	hæ-mæ-ngæn
2	himpon	kalayo	him-pon

Examples

- (1) I. **Hæ-mæ-ngæn** næn kitæ.
K. **Ka-on** dun kita.
- (2) I. Porot sæ ki **himpon**. / Denæ mag nayam ki **himpon**.
K. Buol to ka **kalayo**. / Hindi mag sipal ka **kalayo**.

	Inati (Inaetae)	Kinaray-a	Pronunciation
1	ig	ig	ig

Examples

Nga litra gina gamit kon may ipamangkot ikaw sa sangka tawo.
Halimbawa sa inati nga hambal gamiton ang ig.

- (1) **Ig** ono eke.
- (2) **Ig** ono kay nanay mo.
- (3) **Ig** lakaw næ ikem.
- (4) **Ig** paredos næ ikem.
- (5) **Ig** lagaw iræ ki sapew.

Karay-a nga hambal.

- (1) **Ga** iwan ikaw.
- (2) **Ga** iwan si nanay mo.
- (3) **Ga** panaw gun kamo.
- (4) **Ga** paregos ron kamo.
- (5) **Ga** ligaw sanda ka balay.

Examples (side-by-side)

- (1) I. **Ig** ono eke.
K. **Ga** iwan ikaw.
- (2) I. **Ig** ono kay nanay mo.
K. **Ga** iwan si nanay mo.
- (3) I. **Ig** lakaw næ ikem.
K. **Ga** panaw cun kamo.
- (4) I. **Ig** paredos næ ikem.
K. **Ga** paregos ron kamo.
- (5) I. **Ig** lagaw iræ ki sapew.
K. **Ga** ligaw sanda ka balay.

	Inate (Inae-tæ)	Karay-a	Pronunciation
1	loha	loha	lo-ha
2	lakaw	panaw	la-kaw
3	losad	naug	lo-sad
4	læsæng	lingin	læ-sæg

5	lopos	otot	lo-pos
6	lotong	amo	lo-tong
7	lempo	busogbusogan	lem-po

Examples

- (1) I. **Igturo** kay **loha** ki mætæ mo.
K. **Ga turo** gid ang **loha** mo sa mata.
- (2) I. **Lakaw** kitæ kidi nanay.
K. **Panaw** kita sa kanday nanay.
- (3) I. **Losad** ne ki sapew.
K. **Naug** ron sa balay.
- (4) I. **Lae-saeng** ni kay mama ko.
K. **Lingin** ron si tatay ko.
- (5) I. Nag **lopos** ekae?
K. Nag **otot** ikaw?

	Inæ-tæ	Kinaray-a	Pronunciation
1	maruyog	guapa	maru-yog
2	mangalok	aswang	ma-nga-lok
3	matae	mata	mætæ
4	mangayeaw	pangayaw	ma-nga-yeaw
5	maribo	duro	ma-ri-bo

Examples

- (1) I. **Maruyog** ekea ini binuhat.
K. **Guapa** ikaw nga babae.
- (2) I. Denæ ne ekæ mag lagaw kay **mangalok**.
K. Hinde ron ikaw mag lagaw kay may **aswang**.
- (3) I. May poling iyea ki **mætæ** ig loha kay **mætæ** ko.
K. Na paling tana sa **mata** ga loha ang **mata** ko.
- (4) I. Rebo kay dodogok ini nga **mangayeaw**.
K. Duro ang nag agto nga mga **bisita**.

	Inaetae	Kinaray-a	Pronunciation
1	naden (nekal)	maan	na-den
2	nædtæ	di-a	næd-tæ
3	makitæ	natika	na-ki-tæ
4	nalang	wara	na-lang

Examples

- (1) I. **Nalang** ako ka ma-ana.
K. **Wara** ako ka ma-an.
- (2) I. **Nakitæ** ko kay nadura mo ini bato.
K. **Nakita** ko ang na dura mo nga kwarta.
- (3) I. **Naedtae** nae kay ig pangetain ko **naedtae** kay maruyog.
K. **Amo ra** ron ang gina pangita ko **amo ra** ang mayad.

	Inaetae	Kinaray-a	Pronunciation
1	omay	kan-on	o-may
2	ome	maabot	o-me
3	oten	kinatawo	o-ten
4	orong	erong	o-rong
5	omot	hamot	o-mot
6	opot	tagu-a	o-pot
7	oslanen	soldado	os-la-nen
8	ono	maano	o-no

Examples

- (1) I. Rebo kay **omay** ki kaldero.
K. Doro ang **kan-un** sa kaldero.
- (2) I. **Ome** kay bisita ki lunes.
K. **Maabot** ang bisita sa lunes.
- (3) I. Kay **oten** ki taanak magamay.
K. Ang **buto** ka bata magamay-gamay.
- (4) I. Kay keyo **orong** mataas.
K. Ang imo nga **erong** mataas.
- (5) I. Kay **omot** mo ma boro.
K. Ang bato mo daw ta-e.
- (6) I. **Opot** sae kenæ.
K. **Nugay** kaw kari-a.
- (7) I. Kay mga **oslanen** ma isig.
K. Ang mga **soldado** ay maisog.
- (8) I. **Ono** ekem.
K. **Maano** kamo.

	Inaetae	Kinaray-a	Pronunciation
1	pamu-ot	mos-on	pa-mo-ot
2	paredos	parigos	pa-re-dos
3	paketwae	mangayo	pa-ket-wae
4	pelos	patay	pe-los

Examples

- (1) I. **Pamo-ot** ako ki kasilyas.
K. Ma **mos-on** ko sa kasilyas.
- (2) I. **Paredos** ketæ ki bosay.
K. **Marigos** kita sa bosay.
- (3) I. Pwede ka **paketwae** ki kime omay.
K. Pwede ako ka **pangayo** ka inyo nga kan-on.
- (4) I. Na **pelos** kay ayam ko.
K. Na **patay** ang ayam ko.

	Inaetae	Kinaray-a	Pronunciation
1	rebo	duro	re-bo
2	resgo	raw-ay	res-go

Examples

- (1) I. **Rebo** kay nag dogok ki kasal keyo.
K. **Duro** ang nag tambong ka kasal mo.
- (2) I. **Resgo** kay dognit mo.
K. Sayod ang bayo mo.

	Inaetae	Kinaray-a	Pronunciation
1	sapew	balay	sa-pew
2	sapa	tubig	sa-pa
3	soso	soso	so-so

Examples

- (1) I. Kay yamin **sapiw** rapit ke sapa.
K. Ang amon **balay** rapit ka suba.
- (2) I. Kay **sapa** maruyog kag ramig umakin.
K. Ang **tubig** manami kag ramig [ma]non.
- (3) I. Kay gatas galin ke **soso** ne nanay ma[koyag] gid ke [.]anak.
K. Ang gatas halin sa **soso** ni nanay [m]ayad gid sa bata.

	Inaetae	Kinaray-a	Pronunciation
1	toka	dogya	to-ka
2	talingæ	talinga	ta-li-ngæ
3	tabon	etlog	ta-bon
4	todol	tugro	to-dol

Examples

- (1) I. **Toka** ekae igbalik.
K. **Rugya** ikaw ga uli.
- (2) I. Kay aritos etud bagay kekeyo **talingge**.
K. Ang aritos ngadya bagay saimo nga **talinga**.
- (3) I. Kay **tabon** ke pispis isot.
K. Ang **itlog** ka pispis garagmay.
- (4) I. **Todulan** tae ekae ke dugnet.
K. Taw-an ko ekaw ka bayo.

	Inaetae	Kinaray-a	Pronunciation
1	wadtoka	didto	wad-to-ka
2	wayte	rigto	way-ti

Examples

- (1) I. **Wadtoka** eyae ke-yamin sapiw.
K. Rugto tana sa amon balay.
- (2) I. **Wayte** maisup ke sapa.
K. Tugto marapit sa suba.

	Inaetae	Kinaray-a	Pronunciation
1	yamok	lamok	ya-mok
2	yaten	aton	yaten
3	yamen	amon	ya-men

Examples

- (1) I. Rebo kay **yamok** ke sapew.
K. Duro ang **lamok** sa balay.
- (2) I. Ubra kitae ki **yaten** ni sapew.
K. Ubra kita ka **aton** nga balay.
- (3) I. **Yamen** kay mga gururangan enad.
K. **Amon** ang mga purongkuan ra.